

Eritrea: Rehabiliterings- og gjenoppbyggings-skatten («2 %-skatten»)

- Praktisering av 2 %-skatten
- Hvilke utenlandseritreere er skattepliktige?
- Hva slags inntekter er skattepliktige?
- Er skatten en nettoskatt eller en bruttoskatt?
- Er det individets eller husstandens inntekt som er skattepliktig?
- Når betaler eritreere 2 %-skatt?
- For hvilken periode regnes eritreere i utlandet som skattepliktige?
- Hvordan betaler eritreere 2 %-skatten?
- Har det vært endringer i praksis av 2 %-skatten de seinere åra?

Bakgrunn

I perioden 1991–1995, i forbindelse med at Det eritreiske folks frigjøringsfront (EPLF) konsoliderte makten i Eritrea og landet fikk sin selvstendighet fra Etiopia, innførte regimet i Eritrea en rehabiliterings- og gjenoppbyggingskatt for eritreere bosatt utenfor landet. Skatten innebar en institusjonalisering av donasjoner gitt av utenlandseritreere under landets frigjøringskrig fram til 1991 (Tecele & Goldring 2013, s. 1–2). Skatten omtales ofte som 2 %-skatten, siden den utgjør 2 % av inntekten.

2 %-skatten har skapt debatt i flere land, blant andre Canada, Nederland og Storbritannia, og har ført til diplomatisk disputt i Canada og Nederland (Bell 2012; DW 2018; Jones 2015). Den har også skapt kontrovers i Norge (Mæland 2016; Stortinget 2016). I forbindelse med fokuset på innkreving av 2 %-skatt i Nederland, har nederlandsk UD finansiert en studie av eritreiske myndigheters praksis rundt innkreving av skatten i diasporaen i sju europeiske land – inkludert Norge og Sverige (DSP-groep 2017a, med underlagsmateriale tilgjengelig i DSP-groep 2017b). Denne studien er det grundigste materialet Landinfo har funnet om hvordan skatten praktiseres, og utgjør hovedgrunnlaget for denne responsen, supplert av annet tilgjengelig skriftlig kildemateriale.

Praktisering av 2 %-skatten

Det juridiske rammeverket for 2 %-skatten utgjøres av to erklæringer, 17/1991 og 67/1995. 17/1991 (DSP-Groep 2017b, s. 32–41) definerer rammeverket for rehabiliterings- og gjenoppbyggingskatten for personer og organisasjoner i Eritrea, mens 67/1995 (s. 61) gjør det klart at også eritreere bosatt utenlands, plikter å betale skatten.

Ifølge det nederlandske forskerteamet kan det settes spørsmålstegn ved om den faktisk er formelt obligatorisk, siden lovverket omtaler den som obligatorisk, mens representanter for regimet tidvis har hevdet at den er frivillig (DSP-groep 2017a, s. 42). Videre varierer metodene for innkreving mellom eritreiske ambassader i ulike europeiske land, og dessuten innenfor samme land (s. 12–13, 59–104). Uansett er det tydelig at eritreiske utenriksstasjoner som oftest krever at skatten må være betalt for at eritreere skal få utført konsulære tjenester, og at eritreere flest derfor opplever den som obligatorisk.

Hvilke utenlandseritreere er skattepliktige?

Både eritreere i Eritrea og utenlandseritreere er ment å betale 2 %-skatten, men erklæring 67/1995 har ingen klar definisjon av hvem som regnes som utenlandseritreere (DSP-groep 2017b, s. 61). Personer med eritreisk statsborgerskap bosatt utenlands, er klart omfattet, men det er uklart om personer med eritreisk opprinnelse som har andre statsborgerskap, skal medregnes. Flere respondenter i den nederlandske studien som er født i utlandet og har andre statsborgerskap, har opplyst at de forventes å betale skatten (DSP-groep 2017a, s. 79). Andre opplyser at personer i denne kategorien iallfall forventes å betale skatten under følgende omstendigheter (s. 79–80):

- Ved behov for konsulære tjenester fra en eritreisk utenriksstasjon
- Ved besøk i Eritrea
- For å få tilgang til tjenester eller fordeler i Eritrea (se også s. 85–96)

Følgende grupper blir tidvis regnes som fritatt for å betale skatten, eller blir skattlagt lavere (s. 80–81):

- Studenter
- Personer som mottar pensjon eller trygd
- Personer med uavklart asylstatus
- Folk med posisjon høyt oppe i PFDJ/YPFDJ¹

---

¹ Eritreas eneste tillatte politiske parti, Folkefronten for demokrati og rettferdighet, og partiets ungdomsorganisasjon Ungdommens folkefront for demokrati og rettferdighet (på engelsk: People's Front for Democracy and Justice og Young People's Front for Democracy and Justice).

Noen informanter opplyser at opposisjonelle ikke får lov til å betale skatten, og tidvis nektes å avtale møte med eritreisk ambassade (DSP-groep 2017a, s. 81).

Hva slags inntekter er skattepliktige?

I utgangspunktet er inntekt fra lønnsarbeid, utleievirksomhet eller tjenesteytelse skattepliktig (DSP-groep 2017a, s. 82). Det varierer om inntekter en har som student eller fra pensjon eller trygdeytelser, regnes som skattepliktige (s. 80). Det kreves ikke renter for skatt som blir for seint innbetalt, og det er heller ingen bøter for forsinket innbetaling (s. 82, 84). Når eritreere mangler dokumentasjon på inntekt for enkelte perioder, anslår representanter fra myndighetene omtrentlig inntekt basert på inntektene som er dokumentert (s. 82).

Er skatten en nettoskatt eller en bruttoskatt?

2 %-skatten er definert som en bruttoskatt for personer bosatt i Eritrea i erklæring 17/1991 (DSP-groep 2017b, s. 33), mens den i erklæring 67/1995 er definert som en nettoskatt for utenlandseritreere (s. 61).

Selv om skatten er definert som en nettoskatt for utenlandseritreere, har noen informanter i den nederlandske studien opplyst at bruttoinntekten deres er tatt som utgangspunkt (DSP-groep 2017a, s. 82).

Er det individets eller husstandens inntekt som er skattepliktig?

Det varierer om skatten regnes ut fra individuell inntekt eller husstandsinnkomst. Flere som ble intervjuet i den nederlandske studien, opplyste at det var mulig å forhandle om størrelsen på beløpet (DSP-groep 2017a, s. 82–83).

Når betaler eritreere 2 %-skatt?

Krav om betaling av skatten kommer i hovedsak når eritreere oppsøker eritreiske myndigheter, enten ved utenriksstasjon eller når de er i Eritrea (s. 80, 83). Per i dag er det sjelden eritreiske myndigheter kontakter eritreere direkte for å be dem om å betale skatten – unntaket er for personer med tette bånd til Eritrea (DSP-groep 2017a, s. 80–81). Personer som betaler skatten regelmessig (månedlig eller årlig), er først og fremst de regimelojale (s. 83).²

Eritreere som ikke betaler skatten, blir nektet konsulære tjenester ved eritreiske utenriksstasjoner (s. 85–88, 94–96) og kan få problemer med tjenester og tilgang til eiendom i Eritrea (s. 88, 94–96). En del eritreere betaler også 2 %-skatten av frykt for at manglende innbetaling kan få alvorlige konsekvenser for familie-medlemmer i Eritrea (s. 91–92).

---

² Regimelojale vil dermed overføre lavere beløp regelmessig, og fra det mener Landinfo at en kan slutte at de som overfører større beløp uten regelmessighet, ikke vil regnes som regimetro.

For hvilken periode regnes eritreere i utlandet som skattepliktige?

Utenlandseritreere regnes som skattepliktige for perioden de har vært bosatt utenfor Eritrea etter 1991 (DSP-groep 2017a, s. 82). Har de ikke betalt 2 %-skatten siden de forlot Eritrea, må de betale for hele perioden de har bodd utenlands. Har de betalt skatten tidligere, blir skatten beregnet på basis av inntektene de har hatt siden forrige skatteinnbetaling.³

Hvordan betaler eritreere 2 %-skatten?

Det er stor variasjon i hvordan utenlandseritreere betaler 2 %-skatten (DSP-groep 2017a, s. 96–98):

- Betaling skjer både kontant og gjennom pengeoverføring.
  - Pengeoverføring kan skje både gjennom bank og gjennom såkalte *hawala*-meglere⁴.
  - Bankoverføringer kan skje til kontoer både i og utenfor Eritrea.
- Betaling kan skje direkte til eritreiske myndigheter (utenriksstasjoner i utlandet og offentlige kontorer i Eritrea) og til enkeltpersoner, organisasjoner og private selskaper med tette bånd til eritreiske myndigheter.
- Betaling kan skje både personlig og gjennom andre personer, organisasjoner og selskaper.
- Det varierer om det utstedes kvittering, og hvilken form slike kvitteringer har.

Nettsida til Eritreas ambassade i Sverige inneholder ingen informasjon på engelsk eller arabisk⁵ om hvordan utenlandseritreere skal betale 2 %-skatten, men opplysninger om ambassadens bankkonto er lett tilgjengelig (Eritrea Embassy, Sweden u.å.b). Norske myndigheter reagerte i 2016 mot at organisasjonen Det eritreiske informasjonskontoret blant annet krevde inn 2 %-skatt fra eritreere i Norge (Mæland 2016).

Har det vært endringer i praksis av 2 %-skatten de seinere åra?

Landinfo har ikke funnet informasjon som tyder på endringer i praksis, verken siden fredsavtalen med Etiopia i 2018 eller siden DSP-groeps rapport om skatten ble utgitt sommeren 2017. Derimot fortsetter eritreiske ambassader å fordre betaling av 2 %-skatt for å utføre konsulære tjenester i beskrivelsen av konsulære prosedyrer på nettsidene sine.

På nettsida til Eritreas ambassade i Sverige framgår det at eritreere som søker om pass, «Must satisfy all national obligations, including 2% payment from 1992-

---

³ Som eksempel kan vi ta en tenkt norsk-eritreer med årlig inntekt etter skatt på 300 000 kroner, altså en gjennomsnittlig månedlig lønnsutbetaling på 25 000 kroner. Hvis hun ikke har oppsøkt en eritreisk ambassade på fem år, vil hun kunne avkreves 30 000 i 2 %-skatt for perioden siden forrige kontakt med eritreiske myndigheter (2 % av 300 000 utgjør 6000 per år, for fem år).

⁴ Se SNL 2009 for en beskrivelse av *hawala*-pengeoverføring utenfor banksystemet.

⁵ Landinfo tar forbehold om at det kan foreligge slik informasjon på nettsida på tigrinya.

present» (Eritrean Embassy, Sweden u.å.a). Eritreas ambassade i USA har tilgjengelig skjema for en slags selvangivelse for 2 %-skatten på nettsida si, og årets skjema inneholder rubrikker for alle år fra 1992 til 2019 (Embassy of State of Eritrea, USA u.å.⁶).

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnet er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

Bell, S. (2012, 20. september). Ottawa forces Eritrea to nix '2% extortion tax' on citizens in Canada. *National Post*. Tilgjengelig fra <https://nationalpost.com/news/canada/ottawa-forces-eritrea-to-nix-2-extortion-tax-on-citizens-in-canada> [lastet ned 25. mai 2020]

DSP-groep (2017a, juni). *The 2% Tax for Eritreans in the diaspora – Facts, figures and experiences in seven European countries*. Amsterdam: DSP-groep. Tilgjengelig fra https://www.dsp-groep.eu/wp-content/uploads/The-2-Tax-for-Eritreans-in-the-diaspora_30-august-1.pdf [lastet ned 25. mai 2020]

DSP-groep (2017b, juni). *The 2% Tax for Eritreans in the diaspora – Facts, figures and experiences in seven European countries – Appendices*. Amsterdam: DSP-groep. Tilgjengelig fra <https://www.dsp-groep.eu/wp-content/uploads/The-2-Tax-for-Eritreans-in-the-diaspora-Appendices.pdf> [lastet ned 25. mai 2020]

DW, dvs. Deutsche Welle (2018, 17. januar). The Netherlands expels Eritrea's top diplomat over 'diaspora tax' enforcement. *DW*. Tilgjengelig fra <https://www.dw.com/en/the-netherlands-expels-eritreas-top-diplomat-over-diaspora-tax-enforcement/a-42194920> [lastet ned 25. mai 2020]

---

⁶ Eritreas ambassade i USA later ikke til å ha oppdatert den bakgrunnsinformasjonen om skatteinnkreving på lenge, jf. at det tigrinya-språklige skrevet avbildet, ser ut til å være datert i 2007 (Embassy of State of Eritrea, USA u.å.). Like fullt kom skjemaet for utregning av 2 %-skatten i oppdatert utgave i 2020 med kolonner fra 1992 til og med 2019 (Embassy of State of Eritrea, USA 2020).

- Embassy of State of Eritrea, USA (u.å.). *Taxation*. Washington D.C.: Embassy of State of Eritrea, USA. Tilgjengelig fra <http://embassyeritrea.org/taxation.htm> [lastet ned 25. mai 2020]
- Embassy of State of Eritrea, USA (2020). *2 % Tax Form Proclamation No 17/1991 & 67/1995*. Washington D.C.: Embassy of State of Eritrea, USA. Tilgjengelig fra http://embassyeritrea.org/PDF-docs/2%25-Taxation_Form_2020.pdf [lastet ned 25. mai 2020]
- Eritrea Embassy, Sweden (u.å.a). *Passport application & requirements*. Stockholm: Eritrean Embassy, Sweden. Tilgjengelig fra <http://www.eritrean-embassy.se/en-us/services/passport> [lastet ned 25. mai 2020]
- Eritrea Embassy, Sweden (u.å.b). *Welcome to the website of the Embassy of the State of Eritrea to the Nordic countries*. Stockholm: Eritrean Embassy, Sweden. Tilgjengelig fra <http://www.eritrean-embassy.se/en-us> [lastet ned 25. mai 2020]
- Jones, S. (2015, 9. juni). Diaspora tax for Eritreans living in UK investigated by Metropolitan police. *The Guardian*. Tilgjengelig fra <https://www.theguardian.com/global-development/2015/jun/09/eritrea-diaspora-tax-uk-investigated-metropolitan-police> [lastet ned 25. mai 2020]
- Mæland, K. (2016, 28. september). Brende avskilter Eritreas «ambassade». *Nettavisen*. Tilgjengelig fra <https://www.nettavisen.no/nyheter/brende-avskilter-eritreas-ambassade/3423266927.html> [lastet ned 25. mai 2020]
- SNL, dvs. Store Norske Leksikon (2009). *Hawala*. Oslo: SNL. Tilgjengelig fra <https://snl.no/hawala> [lastet ned 25. mai 2020]
- Stortinget (2016, 15. november). *Skriftlig spørsmål fra Bård Vegar Solhjell (SV) til justis- og beredskapsministeren (dokument nr. 15:171)*. Oslo: Stortinget. Tilgjengelig fra <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Sporsmal/Skriftlige-sporsmal-og-svar/Skriftlig-sporsmal/?qid=67034> [lastet ned 25. mai 2020]
- Tecele, S. & Goldring, L. (2013). From 'remittance' to 'tax': the shifting meanings and strategies of capture of the Eritrean transnational party-state. *African and Black Diaspora: An International Journal*. Tilgjengelig fra https://www.researchgate.net/publication/261134737_From_remittance_to_tax_The_shifting_meanings_and_strategies_of_capture_of_the_Eritrean_transnational_party-state/link/55b8d53f08aec0e5f43b7e01/download [lastet ned 25. mai 2020]

© Landinfo 2020

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.